

A Malév újrarendezésének már nincs sok értelme

Saturday, 25 February 2012

Átmeneti lefaragásokból nem lesz tartós költségvetési egyensúly, de a piac most bízik abban, hogy Brüsszel kikényszeríti a megfelelő lépéseket, ezért van remény a konszolidációra – mondja Oszkó Péter volt pénzügyminiszter. Szerinte az egykulcsos adó önmagában jó, csak rosszul vezették be, és nem látszik megkerülhetőnek az szja-rendszer átalakítása. A kormánynak nehéz lesz a válságadók kivezetése, és a BKV-problémák is komoly bajt okozhatnak.

Fotó: Barakonyi Szabolcs

Közel 150 milliárd forintnyi támogatást veszíthetünk el az EU-tól, ha a kormány nem teszi rendbe a költségvetést. Ez háromszor akkora összeg, mint amennyit vártunk. Ez mekkora érvágást jelent?

Figyelembe véve a támogatások hasznosulási arányát és a szankció valós beváltásának esélyeit, nem gondolom, hogy ez gazdasági értelemben valós fenyegetést jelent, hogy hétköznapi, illetve politikai értelemben érzékelhető hátrányai lesznek. A 144 milliárdos kiesés persze nagyon fájna, sok hasznos dolgot lehetne csinálni a pénzzel, de az eddigi gazdaságpolitika káraihoz képest a dolognak további súlyos politikai vagy makrogazdasági hatásai akkor sem lennének, ha a pénzt végül tényleg zárolnák. Egy tartós forintgyengülés vagy több százalékos kamatfelár-emelkedés ennél lényegesen nagyobb károkat okoz általában a makropályában. Ez inkább egy kommunikációs vereség, ami politikailag nagyon is fájhat, hiszen megkaphatja a kabinet, hogy a hibái miatt még ezt a pénzt is elveszítheti az ország. Mekkora lett volna az az elvonás, ami már tényleg fáj?

Nem akarok példát mondani, mert akkor úgy nézne ki, mintha bármikor is nagyobb szigorért drukoltam volna. Azt szeretném, hogy ezt se vonják el, hogy ez csak elvi fenyegetés maradjon, a kormány tartsa a költségvetési célokat idén és jövőre is. Akkor ezt a pénzt sem fogjuk elveszíteni. A kormány által most bejelentett, összegezve éppen az elvonásra rímelő, szintén közel 150 milliárdos kiigazítás értelmezhető a Brüsszeli döntésre reagáló megszorításként?

Ez megszorítás és kiigazítás is. Eddig naivan azt hitte a kormány, hogy a költségvetési hiánycélról csak akkor kell alkudozni, ha hitelt akar kapni Brüsszeltől vagy a Valutaalaptól. Talán azzal áltatták magukat, hogy pusztán a tárgyalások fenntartásával el tudják hitetni a piaccal: költségvetési fegyelem van Magyarországon, és ez már önmagában biztosíthatja a forint stabilitását és az állampapír-piaci keresletet.

Most viszont kiderült, ami persze tudható volt, hogy a túlzottdeficit-eljárás sokkal keményebb korlát, mint bármilyen együttműködési kényszer lenne a Valutaalappal vagy az EU-val. Az igazi szigor a túlzottdeficit-eljárásból fakad. Aki azt hitte, hogy ebből valós szankciók sosem alakulhatnak ki, az nagyot tévedett. Most látszik, hogy mennyire nagy lesz a nyomás Magyarországon. De miért pont most? Még egyetlen kormány sem teljesítette a három százalékos célt.

A kormánynak abban igaz van, hogy a mostani helyzet nem kizárólag az elmúlt két év eredménye, hanem azé, hogy 2004 óta tart az eljárás. De két dologra lehetett számítani. Az egyik, hogy Brüsszelnak valamikor érte kell mutatnia, hogy lássa a világ: az unión belül igenis van költségvetési kontroll és fegyelem, nem játszhatja el folyamatosan, hogy a szabályok átlépésének egyetlen országban sincs semmilyen következménye. Ha Brüsszel valaha meg akarja mutatni, hogy van ereje, akkor arra Magyarország mostani helyzete számára minden szempontból jó lehetőség. Fotó: Barakonyi Szabolcs

Igaz van Varga Mihálynak, aki példastatuálásról beszélt? Sose

büntettek így senkit még.

Viszont ne felejtsük el, hogy olyan konfliktusokra és háborús hangulatra sem láttunk még soha példát, amit a kormány Brüsszellel kialakított az utóbbi másfél évben – igen, ez is biztosan szerepel az okok között. De olyan hosszú deficiteljárásra sincs példa, mint a mi esetünkben. És a hiánycél ugyan formailag teljesült tavaly, de csak a nyugdíjpenzék államosítása miatt, amire viszont Brüsszel azt mondta, hogy trükknek tekinti, hiszen egyszeri, nem fenntartható bevételről van szó.

És ez nem azt jelenti, hogy ránk jár a rúd. Csak simán azt, hogy mi tényleg rossz költségvetési múlttal rendelkezünk, beleértve az elmúlt két évet is, amikor csak látszatintézkedésekkel javult a költségvetési pálya, de valójában jelentősen romlott. Bár a piac most jobban hisz a hiány teljesülésében, mint Brüsszel, naivitás volt azt gondolni, hogy a nyugdíjpenzék államosításával formálisan elért tavalyi hiánycélt bárki beveszi. Számítani kellett volna rá, hogy az unió átlát a szítán, elvileg láthattuk volna, hogy ha lesz valamilyen szankció, akkor az velünk szemben lesz.

De ha a piac jobban hisz nekünk, mint Brüsszel, akkor a példastatuálás inkább a gazdasági folyamatokkal, vagy elsősorban azzal magyarázható, hogy az elmúlt másfél évben minden elképzelhető formában nekimentünk Brüsszelnak?

A piac csak azért bízik, mert azt gondolja, hogy belekényszerülünk a hiány tartásába – tehát valójában Brüsszelben bíznak, abban, hogy nem marad mozgásterünk az ügyeskedésre. Most olyan háborús hangulatot generált

a kormány, hogy nincs tere az engedményeknek. Ezért nem tudjuk elkerülni, hogy ilyen szankciókkal szembesüljünk.

Akkor a forint pillanatnyi erejét, a csökkenő állampapírpiazi hozamszinteket valójában az védi, hogy Brüsszel ennyire kemény?

Így van, a piac azt árazza, hogy úgylátás szerint be kell adnunk a derekunkat. A deficiteljárás folytatása azért is furcsa, mert idén tényleg csak néhány tízed-százaléki eltérés van az uniós és a magyar hiányprognózis között.

Ezért olyan döntés született, hogy ha idén és jövőre is teljesül a cél, akkor végül nem vonnak meg uniós pénzeket. Ez a feltételes döntés, lényegében egy korrekt esélynyújtás az ország számára: ha valóban teljesülnek a kormány ígéretei, nem kell forráselvonással számolni. Remélem, a kemény hangú hazai reakciók annak köszönhetőek, hogy a kabinet is kommunikációs jellegű kockázatokat lát az eseményekben, és nem annak, hogy maga sem bízik a tervezett hiánycélok tartásában. A bejelentett kiigazítás elég ahhoz, hogy legalább ebben az évben meglegyen a három százalék?

Tavaly év végén 400 milliárdos költségvetési résszel számoltunk, amit a közzszférát érintő általános költségfelfaragással nem lehet betömni. Félek, hogy a kormány számítja megmaradó pénztárgyak vagyona, ami 230 milliárd forint. Ezekkel együtt már lehetne tartani az idei számokat. De a nyugdíjpénzek elvonása megint egy átmeneti intézkedés lenne, ami azt jelentené, hogy jövőre a lyuk még nagyobb lesz, hiszen idén megint elmaradna a tartós lefaragás. Ráadásul jövőre a különadókat is ki kell vezetni.

A költségvetés kiadási oldalán olyan megtakarítási lehetőségek vannak, amik csak hosszú, aprólékos munkával hoznak eredményt – a legnagyobb hiba, hogy ez a munka nem kezdődött el időben, már 2010-ben, ami elengedhetetlen lett volna ahhoz, hogy a költségvetés hosszú időre stabilizálódjon. Azért itt volt a Széll Kálmán-terv, amit a piacok szerettek.

Egy félévvel később, ráadásul a költségvetési egyensúlyt eleve felborító egykulcsos adó bevezetése után. A tervben meghirdetett megtakarítási fókuszok persze akár rendben is lehetnek volna, de a részletek hiányoztak. Nem derült ki a tervből, hogy a közösségi közlekedésben hogyan lehet a betervezett összeget megtakarítani, ma sem lehet tudni, hogy a járási rendszer kialakításával milyen megtakarítást lehet elérni. Az sem nyugtat meg, hogy az ezzel kapcsolatos kormányzati háttér tanulmányokat tíz évre titkosítják. Gyanús, hogy ez nem egy jól tervezett és kiszámolt folyamatot takar. Aprólékos munka nélkül viszont csak tozoltást lehet csinálni. A kormány szerint a tervek 83 százaléka teljesült.

Ilyen arányú megvalósulást én nem látok. Volt megtakarítás a gyógyszerkasszában, de az például nem tekinthető eredménynek, hogy a társasági adócsökkentést elhalasztották. Ha ezt is megtakarításnak mutatjuk ki, csak akkor lehet nagyarányú megvalósulásról beszélni, de ez komolytalan. És a mostani kiigazítás is csak kozmetikázásra jó?

A beszerzési stoppal és a hasonló elképzelésekkel nem lehet tartós megtakarítást elérni. Ezeket a kiadásokat ugyan el lehet halasztani, de jövőre, vagy utána mindenképpen megjelennek a kiadási oldalon. Ezekből tartós egyensúly nem tud kialakulni. Tehát ez biztosan nem elég Brüsszelnek.

Nem, és a hiánycél teljesítéséhez sem elég. Az újraelosztó rendszerek átalakításával kellene foglalkoznia a kormánynak. Naivitásnak tartom, ha az iskolák vagy a kórházak állami kézbe vételét bárki arra számítja, hogy a rendszer működése automatikusan olcsóbb lesz. Ehhez új struktúrákat kellene kialakítani, miközben az idő nagyon sürget. Fotó: Barakonyi Szabolcs

De akkor rövid távon egyáltalán elkerülhető az adóemelés?

Ez egy nagy kérdés. A legnagyobb lyukat a költségvetésben az egykulcsos adó bevezetése okozta. Viszont az a gond, hogy az adórendszerben már annyi más ponton emeltek, hogy nem maradt más, mint a személyi jövedelemadózás átalakítása. Az egy kulcs azért maradhatna? Még ön is érvelt mellette miniszterként, meg a Reformszövetség szakértőjeként.

Nekem általában nem az egykulcsossal van a bajom. Mi annak idején kimondtuk, hogy a váltásra nincs költségvetési mozgástér, de az egykulcsoshoz hasonlóan működő rendszer felépítését pártoltuk, sőt, szja- és tb-járadék csökkentésbe kezdtünk. Azt gondoltuk, hogy ezt olyan mértékben folytatni kell, amekkora mozgástérünk van.

Ahogy bevezették az egykulcsos adót, azt tartom hibának. Nem volt fedezet ekkora adókiesésre, ráadásul nőtt az alacsony jövedelemsávban az adózók terhelése. Az egyik felborította a pénzügyi egyensúlyt, a másik növelte a foglalkoztatás költségeit. Ha kiadáscsökkentésekkel megteremtenék az egykulcsos adó fedezetét egy olyan rendszerben, ami képes visszakompenzálni az alacsony jövedelműek terhelését, akkor nem lenne bajom. Kérdés, hogy erre képes-e a kormány. Ha már a képességeknél tartunk: Matolcsy Györggyel mennyire lehetne megvalósítani a strukturális, kiadásoldali kiigazítást?

Én arról szeretek beszélni, hogy mit kellene csinálni, nem arról, kinek. Nem mintha egy személycserének nem lenne gyakorlati jelentősége, adott esetben pozitív hatásai, de én szakértőként szakmai kérdésekben mondom el a véleményem. Ha valaki jól kormányoz, akkor nekem mindegy, hogy hívják vagy milyen párt színeiben szerepel.

A kiigazítás levezénylését, illetve a teljesülés ellenőrzését a kormány az államkincstárra és Varga Mihályra bízta. Ha most ön lenne Matolcsy székében, ezt mennyire értékelné saját pozíciója meggyengüléseként?

Egyértelműen annak értékelném. Pénzügyminiszterként én felügyeltem a kincstárnoki rendszert és a költségvetés végrehajtását is, hisz a pénzügyminiszterkedés nem csak tervezési, hanem végrehajtási munka is. Most tényleg megoszlanak a felelőségek és kompetenciák. De hogy ebből ki milyen hosszabb távú következtetést von le, azt a politikai elemzőkre bízom. És a Matolcsy alatt működő apparátus alkalmas a munka elvégzésére?

Nagyon sok jó szakember kikerült a csapatból, és nem mindig szakmai szempontok döntöttek az új felvételénél, de azt gondolom, hogy most is vannak jó szakemberek. Nem az embereket, a szakmai felkészültségüket, inkább a kialakult döntéshozatali mechanizmust tartom alkalmatlannak. Ahol politikai érdekek mentén születik minden döntés, ha valaki jó szakember is, akkor is kétséges, hogy a szakmai szempontjait elterjesztheti-e egyáltalán, vagy igyekszik megfelelni annak az elvárásnak, hogy arra bólintson rá, amit a politikusok mondanak. Ilyenre tud példát is mondani?

Olyan pletykát hallottam, hogy a költségvetési tervezésnél előbb volt meg a növekedési szám, és ahhoz kellett a részleteket tervezni. Még ha ez nem is igaz, mutatja, mennyire azt lehet hallani, hogy lényegesen több volt az elre diktált politikai kritérium, mint mondjuk a mi időszakunkban. Ha a döntéshozatali mechanizmusban és a politikai ráhatásban nem lesz változás, akkor egyáltalán mekkora az esély a költségvetési konszolidációra?

A kormány eddig minden érdemi munkát külső kényszerek hatására végzett el. Amíg nem volt ilyen, addig csak a rövid távú politikai szempontok számítottak, amikor ezek megjelentek, akkor elkezdtek dolgozni. Ez a külső kényszer most megvan, ez lehet jel arra, hogy ha kényszeresen és fogcsikorgatva is, de el fogja végezni a konszolidációt a kabinet. Ezzel a magatartással egyébként a kormány feladott a saját szuverenitásából, mert nem a saját szája íze szerint végezte el a feladatát, hanem megvárta, amíg diktáltak neki. Azért nagyon konkrét diktátumot még nem láttunk. Erre mennyire lehet számítani? Nem lehet, hogy most időhúzásra játszik a kormány, mint annak idején a törökök, akik másfél évnyi tárgyalás után végül nem is kértek IMF-hitelt?

Mi bent vagyunk az EU-ban és túlzottdeficit-eljárás alatt állunk. A török kormány eljátszhatta, hogy úgy tesz, mintha kérne hitelt, és úgy tesz, mintha meg akarna állapodni, de közben saját magánál tartotta a költségvetési döntéseket, és minden mást. Rajtunk lényegesen erősebb nyomás van.

Fotó: Barakonyi Szabolcs

Azért

nálunk sincs az, hogy konkrét lépéseket írnak elő.

A legfontosabb kérdésekben már beadta a kormány a derekát, például megígérte a különadók kivezetését. Ezzel nem adta be a derekát. Ez volt a lefektetett tervekben.

Akkor nem beadta a derekát, hanem olyan pályán halad, amit eleve elvárnak tőle. A hitelcsomagról szóló vita sem szólhat másról, mint arról, hogy a kormány hogyan tartja a háromszázalékos hiánycélt. Ha megfelelünk a túlzottdeficit-kritériumnak, akkor utána már nem lesz nehéz letárgyalni a Valutaalappal a hitelcsomagot. Brüsszellel viszont olyan szerencsétlen politikai viszonyba kerültünk, hogy más témák is napirenden vannak. A bírók nyugdíjazása vagy az ombudsmani hivatal, a jegybank függetlensége ezért merülhetett fel. Meg lehet jelölni néhány olyan pontot, ami idén és jövőre boríthatja a költségvetést?

Jövőre egyértelműen a különadók, illetve azok pótlása lesz a legnehezebb. A kérdés, hogy megteremtik-e a kivezetés feltételeit, ha pedig erre nem képesek, akkor mit tesznek?

Idén költségvetési akna a devizahitelek megsegítése. Minél szélesebbre nyitja a kapukat a kormány, minél több adóson segítenek, annál nagyobb terhet jelent ez a költségvetésnek és a bankoknak. Itt a gazdasági racionalitás és a politikai igények szemben állnak egymással. Ezt nem azért siettetik most annyira, mert még nincs tárgyalás az IMF-fel és az EU-val? Ez az ügy később esetleg falakba ütközne.

Semmi nincs bebetonozva, ezt a témát elő lehet venni a tárgyalásokon, és az elmúlt időszakban láttuk, hogy a törvényeket pedig bármikor lehet módosítani.

Visszatérve az aknához. A BKV finanszírozása még egy óriási feszültség lehet. És itt bőven nem elég a 65 év felettiek kedvezményeinek csökkentéséről beszélni. A BKV jegybevétele arányában nem tér el érdemben az európai fővárosok közlekedési cégeinek számaiktól. Stratégiai döntés kell hozni arról, hogy a főváros mennyire szétterjedt

tömegközlekedési rendszert tartson fenn, és milyen támogatási rendszerrel. A kedvezmények megvonásától ugyanis nem lesz több bevétele a cégnek, ha a költségei nem csökkennek, akkor a vesztesége is ugyanannyi marad. A kapacitásokat, a vonalak számát kellene felülvizsgálni. Amíg ez nem történik meg, addig kicsit lehet csökkenteni a veszteségeket, de jelentős megtakarítás nem lesz. Ezt a kormánynak, vagy a fQvárosnak kellene eldöntenie?

Mind a kettőnek. Azt mondhatja a kormány, hogy amíg nincs stratégia az átalakításra, addig nem ad pénzt?

Elvileg megteheti, de ez politikailag felvállalhatatlan lenne. Tehát végül a kormány fog sarokba szorulni.

Erős a zsarolási potenciálja a fQvárosnak, a mindenkori kormányok pedig mindig azt mérlegelik, hogy mi az, ami csak blöffnek számít, és hol van az a pont, amikor a BKV-leállás valós veszély. Miközben erről beszélgetünk, a már sokat emlegetett kiigazítási tervekben arról olvashatunk, hogy a kormány hogyan csökkentené a BKV finanszírozását jövőre. Ez nem teszi komolytalanná a kiigazítás megvalósíthatóságát?

Ez két dolgot jelenthet. Az egyik valóban az, hogy a legújabb kiigazításra vonatkozó terv komolytalan, nincs mögötte semmi, a külvilágot akarja nyugtatni a kormány. A másik, hogy egy komoly kapacitáscsökkentés van tervben. A támogatást ugyanis csak ebben az esetben lehetne csökkenteni. Az biztos, hogy a BKV soha nem fog megélni a piacról, ilyen közszolgáltató tömegközlekedési cég nincs. Sőt, a Malévnak sem sikerült. Lehet még új cég a Malévból? Van még értelme egyáltalán ebben gondolkodni?

Nem igazán. A Malévnál nem az eszközök, a repülőgépek, nem is a reptéri megállapodások jelentettek lényeges értéket, hanem a piaci részesedés. Az ebben az országban meghatározó részesedése és a tranzitforgalma. Akkor lehetett volna új társaságot indítani, ha a leállás nem kontrollálatlanul zajló folyamat. Az, hogy egy csomó utas pénze beragadt, merészé teszi az elképzelést, hogy bármikor újra könnyen lehetne eladni Malév-jegyeket. És most már a piac sincs meg, a réseket betömi a konkurencia, így nagyon nehéz lenne magánbefektetőket találni.

Fotó: Barakonyi Szabolcs

És az elmúlt két évben mennyire volt ez könnyű?

Biztosan nehéz volt. Az én vitám ebben a Fideszsel nem azért alakult ki, mert én azt állítanám, hogy a kormány ebben mindent rosszul csinált, vagy neki kell a teljes felelősséget viselnie, hanem azért, mert amikor látták, hogy baj lesz, jó szokásukhoz híven megint azonnal az elQdeiket kezdték befektetni.

A Malévban benne volt a kudarc az elmúlt közel tizenöt év miatt, minden kormány kudarcra 1999, a veszteséges működés kezdete óta. A kormányváltás elQtt nagyon világos kommunikáció zajlott ebben az ügyben, a 2010-es visszaállamosítást azért, és abban a tudatban hajtottuk végre, hogy a Fidesz ismeri a lehetőségeket és képes, illetve akar megoldást találni a Malév problémáira. Most a kormány ennek ellenére próbálja úgy beállítani a dolgot, mintha személyesen az én hibám lenne a Malév-bukás, miközben a cég érdemi megmentésére utoljára csakis nekik lett volna lehetőségük. A magam részéről azt legfeljebb elQkészíteni tudtam, amiben a lehetQ legalaposabban, és minden tekintetben szabályosan jártam el.

A visszaállamosítás ügyében zajlott egyeztetések során teljesen egyértelmű volt, hogy a Fidesz támogatja ezt a lépést – Varga Mihály ezt egyébként a napokban is megerősítette és elismerte. Akkor, 2010 tavaszán úgy tQnt, értik, mit kell és lehet tenni, és készek is erre. Ráadásul a Malév átalakításának vagy egy új légitársaság elindításának szakmai koncepcióját és lehetőségeit részletesen is ismerték, azokat én magam mutattam be. De aztán a pártban valamiféle konfúz tudatállapot alakulhatott ki, mint sok más ügyben is, túl sokan mondták egyszerre a véleményüket, úgy tudom, egész magas szinten elhangzott az is, hogy mehet a régi mederben, évente 15 milliárdos veszteséggel minden tovább.

Én még azt sem állítom, hogy a visszaállamosítás után száz százaléig biztos lett volna, bárki kezd is bele, hogy letárgyalható egy befektetővel egy új légitársaság elindítása. De most közel két évvel a kormányváltás után mégis úgy szQnt meg a cég, hogy abba még belenyomtak majdnem 40 milliárdot – tehát szó nincs arról, hogy eleve veszett fejsze nyelének gondolták volna a cég megmentését vagy újraindítását. Eközben annak a potenciális kínai befektetőnek, akivel a kormány a legkomolyabb tárgyalásokat folytatta, a közelmúltban nyilvánosságra került leveléből kiderül, hogy a tárgyalások egyáltalán nem a 2010-es visszaállamosítás körülményei, de még csak nem is a későbbi kedvezőtlen brüsszeli határozat miatt hiúsultak meg, hanem igen jelentős részt a jelenlegi kormány kudarcai miatt. Budai Gyula titkos záradékról és ezermilliárd forintos kárról beszél.

Nem tudom kommentálni a kormánybiztos szavait, azok a science fiction kategóriájába tartoznak. Az összeg értelmezhetetlen, ami pedig a reptéri privatizációs szerződést illeti, én miniszterként tájékoztatást kértem róla, és az derült ki, ami már sok helyen elhangzott: nincs kifejezetten Malév-klauzula, de valóban van egy utasforgalmi záradék, ami meghatározott forgalomkiesés esetén ír elQ fizetési kötelezettséget. De a részleteket nem ismerem. Erősen remélem, hogy a jövőben a Malév ügyében a Wizz Airnek, ahol tavaly igazgatósági tisztséget vállalt.

Nem, sőt, ha erre tartottak volna igényt, kifejezetten elzárkóztam volna. Ugyan miért? A privátszférában ez kicsit álszentnek tünik, végülis a miniszterként szerzett és nem titkos tudás, ismeret is nyilván hasznosítható, sőt, nyilván vonzó.

De egyrészt tényleg nem tudok semmi olyat a reptéri szerződésről, ami ne lenne nyilvános információ, sőt a Malévról sincs már semmilyen hasonló információ. Az én két évvel ezelőtti tudásom meglehetősen elavult, és fogalmam sem volt róla, hogy a Fidesz-kormány éppen mit csinál a céggel. Ha kommunikációs hiba is volt a Wizz Air-igazgatósági tagságról nem nyíltabban beszélni, ez éppen abból is fakadt, hogy a poszt elvállalásakor egyáltalán nem számítottam a Malév megszűnésére, és hogy annak kapcsán a kormány olyan megaláztatással próbálja elfedni saját kudarcait, amit például az én Wizz Airben végzett munkám körül kelt. Ráadásul egyrészt én a Malévval behatóbban az orosz tárgyalásokkal, a visszaállamosítás nyilvános szerződésével foglalkoztam, a Wizz Airnél pedig alapvetően könyvvizsgálattal és árfolyamfedezeti kérdésekkel.

A Wizz Air piacának kevesebb mint 10 százaléka Magyarország, és bár innen indult, nem itt érte el legnagyobb sikereit, így a cégnek sosem a Malév volt a legnagyobb versenytársa. Én pedig nem is találkoztam a Wizz Air igazgatóságában malévos ügyekkel. És hogy került oda?

Volt egy üresedés az igazgatóságban, és az egyik alapító tulajdonos felvetette, hogy nem pályáznék-e. Én pedig szívesen dolgozom egy olyan cégben, aminek mégis van magyar kötődése, mégiscsak hazai sikertörténetnek is felfogható és szakmailag is izgalmas. Most van izgalom, az biztos. Számítottak arra, hogy ilyen éles harc lesz a Ryanairrel? Az utasok jól járhatnak ezzel?

Szerintem senki nem számított erre, valóban kialakult egy háború, és számomra is váratlan módon Budai Gyula mellett Michael O'Leary is az én nevemmel dobálódzik. A piaci hatásokról nem akarok nagyon határozott kijelentést tenni, de az biztos, hogy a verseny általában jó a fogyasztóknak. És mit szól a Ryanair állításához, miszerint a Wizz Air veszteséges, így az utasoknak veszélyes cég?

Csak ismételni tudom Váradi József vezérigazgatót: a Wizz Air egy nagyon stabil, jól működő, prosperáló cég. Én egyébként nem vagyok jogosult a cégről vagy a cég nevében nyilatkozni, ez most egy különleges helyzet, mert az ott vállalt munkámért megtámadtak.

Fotó: Barakonyi Szabolcs Részben nyilván mint politikust érik a támadások. Mennyire tartja magát politikusnak?

Egyáltalán nem tartom magam annak, zavar, hogy sokan annak akarnak láttatni. Egy évre vállaltam a miniszterséget, és megmondtam, utána a magánszférában akarok dolgozni. Ettől persze, ahogy egyébként a miniszterségem elhagyása is, egy a közélet iránt érdeklődő emberként, sokszor és sok kérdésben elmondom a véleményem. Ezt a véleményemet, adott esetben kritikámat a kormányközeli politikusok hajlamosak úgy értékelni, hogy politikusként mondom. De szerintem ez abból a kicsit paranoid, folyamatosan ellenséget kereső látó megközelítésből fakad, aminek gyökerei talán a két nyert helyzetből elvesztett választásban keresendők: biztonsági okokból mindenkire elvárják, például ellenem időként kommunikációs hadjáratot indítanak. Ebben az a sajnálatos, hogy a kormánynak nincs meg az a képessége, hogy épít, szakmai kritikát, véleményt elfogadjon. Nincs közéleti vita, pedig nagy szükség lenne rá. Szeretnék olyan országban élni, ahol attól, hogy elmondom a kritikus véleményem, nem vagyok politikai ellenség. A megszólalásaim jelentős része annak köszönhető, hogy engem támadnak, saját szakmai hitelem, munkám pedig, ezt is megmondtam korábban, meg fogom védeni.

Akkor csak szakértőként: a hazai akción túl a világgazdasági folyamatok összességében mennyivel ígérnek békésebb környezetet? A görög megállapodás segít?

A görög megállapodást én úgy értelmezem, ahogy eddig: ezt sem érzem véglegesnek, mindig van egy megállapodás, ami fél évre megnyugtatja a piacokat, aztán pedig eljönnek újabb és újabb problémák. A világgazdaságban pedig nagyon sok a kérdés. Az egyik legnagyobb, hogy meddig tolerálja a piac az amerikai adósságproblémát, robban-e ott is olyan adósság bomba, amit most Európa szenved. A másik nagy kérdés, ami szintén legalább olyan fontos lesz, mint az európai adósságválság, hogy Kína növekedése kitart-e, illetve milyen mértékben torpan meg. Robbanhat az USA-ban ilyen bomba? Nem szól kicsit arról a történet, hogy a számoktól függetlenül a piacok nem engedhetik meg maguknak, hogy ne legyen egy biztos pont?

A válság elhárított helyzete is arról szólt, hogy bizonyos problémákkal a piacok nem engedték meg maguknak a szembesülést, aztán mégis eljött 2008 vége és a válság. Az azóta tartó válságkezelésben most egyre erőteljesebb az a tábor, amely szerint az európai, az uniós, vagy még egyszerűbben a német modell, a szigorú költségvetési politika nem segít most, kicsit lazítani kéne és a növekedésre fektetni a hangsúlyt, meg elengedni az inflációt. Egyre több közzgazdász, befektető is megfogalmaz ilyen véleményt.

Ez az irány abban hisz, hogy nagy tömegű pénzt el lehet úgy költeni, hogy az a lehető legjobban hasznosul, és ezáltal gyorsabban képes növekedni a gazdaság, mint amilyen mértékben az eladósodottság. Ez az elvi feltételezés, amibe nagyon sokan belecsúsztak, az Orbán-kormány és más kormányok is, a politika számára azért vonzó,

mert sokkal kevesebb kellemetlen intézkedéssel jár. És a piacon valóban van olyan, hogy mindenképpen megéri felvenni hitelt, és azt a növekvő cég képes a kamatokkal együtt nyereség mellett kitermelni.

A baj az, hogy minél nagyobb és bonyolultabb rendszerbe teszik pénzt, annál kevésbé biztosítható, hogy azt jól költik el, és egyre nagyobb a valószínűsége, hogy olyan kiadásokra megy el, ami nem hasznosul növekedés formájában. A mediterrán országokban, de nálunk is elég nagy költségvetési lazaság volt a 2000-es évek elején, és a lakosság költött. De ez nem a hazai növekedést lendítette fel, hanem az importot, és így nem csak a költségvetési hiány lett magas, hanem a folyó fizetési mérleg hiánya is. Küzd egyébként ezzel a problémával a jóval nagyobb saját, protekcionista intézkedésekkel védett iparral és óriási belső piaccal rendelkező USA is, csak ott a piac még tolerálja az adósságot.

(Index.hu)